

Vytautas KONTRIMAVIČIUS

Žymus Lietuvos zoologas, parazitologas, helmintologas, ekologas, habilituotas biologijos mokslų daktaras, akademikas. Vytautas Kontrimavičius gimė 1930-01-22 d. Kaune. Mirė 2016-09-20, palaidotas Molėtų r., Milių kaime.

1947 m. baigęs Ukmergės 1-ąją gimnaziją įstojo į Lietuvos veterinarijos akademiją. 1948–1952 m. tęsė studijas Leningrado (Sankt Peterburgo) veterinarijos institute, kurį baigė su pagyrimu ir įgijo veterinarijos gydytojo specialybę. 1955 m. apgynė biologijos mokslų kandidato (dabar dr.) disertaciją „TSRS kiškiniai helmintai ir jų ekologinė-geografinė analizė“. 1956–1967 m. dirbo Maskvoje, TSRS Mokslų akademijos Helmintologijos laboratorijoje. 1968 m. apgynė biologijos mokslų daktaro (dabar habil. dr.) disertaciją „Kiauniniai helmintai ir jų formavimosi ypatumai“. V. Kontrimavičiaus disertacijos buvo svarus indėlis į kiškinių ir kiauninių helmintų sistematiką ir ekologiją. Didelę išliekamąją vertę turi tai, kad jis aprašė 10 naujų mokslui helmintų rūšių. TSRS akademiko Konstantino Skriabino paskatintas, nebodamas sunkumų, V. Kontrimavičius paliko Maskvą ir išvyko į Tolimųjų Rytų mokslinį centrą. 1968–1971 m. – TSRS mokslų akademijos Sibiro skyriaus Šiaurės Rytų kompleksinio mokslinio tyrimo instituto skyriaus vedėjas. 1972 m. šis skyrius V. Kontrimavičiaus iniciatyva tapo savarankišku TSRS Mokslų akademijos Tolimųjų Rytų mokslinio centro Šiaurės biologinių problemų institutu (Magadanas); 1972–1982 m. – šio instituto direktorius.

1970 m. – TSRS Mokslų akademijos narys korespondentas, 1980 m. – TSRS Mokslų akademijos akademikas, 1980 m. – Lietuvos mokslų akademijos tikrasis narys (akademikas).

1982 m. V. Kontrimavičius grįžo į Lietuvą. 1982–1984 m. – LMA Zoologijos ir parazitologijos instituto Parazitologijos skyriaus ir P. Šivickio helmintologijos laboratorijos vadovas, 1984–1989 m. – instituto direktorius, 1984–2003 m. – P. Šivickio helmintologijos laboratorijos vadovas, 1984–2003 m. – instituto tarybos pirmininkas. 1989–2005 m. LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus pirmininkas.

1982–1988 m. – Pasaulio parazitologų federacijos valdybos narys, 1984–1990 m. – TSRS nacionalinio biologijos komiteto Parazitologijos sekcijos pirmininkas, Baltijos parazitologų draugijos steigimo iniciatorius, 1992–2003 m. – prezidentas.

V. Kontrimavičius paskelbė per 150 mokslinių straipsnių, buvo septynių monografių, išleistų lietuvių, rusų ir anglų kalbomis, autorius ar bendraautoris: „Kiauniniai helmintai ir jų formavimosi būdai“ (1969, 1985), „Vadovas TSRS kiškinių helmintams pažinti“ (1970), „Sausumos žinduolių helmintų rinkimo ir tyrimo metodai“ (1971), „Naminių ir laukinių gyvūnų metastrongiloidėjos“ (1976), „Naminių ir laukinių gyvūnų filiaroididai“ (1979), „Beringija kainozojuje“ (1976, 1985).

V. Kontrimavičius – žymus ekologas, teoretikas. Jo tyrimų sritys – parazitų vaidmuo ekosistemose ir populiacijose, jų įvairovės tyrimai, naminių ir laukinių gyvūnų, daugiausia kiauninių ir kiškinių, helmintų sistematika ir ekologija. Dalyvavo aklimatizuojant avijaučius Arktikos juostoje.

V. Kontrimavičiui vadovaujant, parengta ir apginta per 16 daktaro disertacijų. Daugelio mokslinių konferencijų, simpoziumų, pasitarimų įkvėpėjas ir organizatorius. Tai ypač pažymėtina kalbant apie jo kaip buvusio LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus pirmininko veiklą. Daugelio mokslinių leidinių redakcinių kolegijų narys ar sudarytojas. 1984–1990 m. – TSRS mokslų akademijos žurnalo „Parazitologija“ vyriausiasis redaktorius. Jis dalyvavo kompleksinėse mokslinėse ekspedicijose JAV, kur surinko ir apibendrino mokslinę medžiagą apie helmintus, Aliaskos ir Čiukčijos helmintų panašumą lėmusius veiksnius.

1987 m. apdovanotas TSRS Mokslų akademijos akad. E. Pavlovskio aukso medaliu už darbų seriją ekologinės parazitologijos ir helmintų sistematikos klausimais. 2000 m. V. Kontrimavičiui paskirta Lietuvos mokslo premija už darbų ciklą „Helmintų ekologijos ir sistematikos tyrimai (1969–1999)“.

Akademikas mokėjo ne tik iškelti naujas mokslines idėjas, bet ir skatinti kitus eiti nauju, nepramintu keliu. Jaunesniems kolegoms pabrėždavo, kad reikia ne vien žiūrėti į kasdienybę, nes joje daug smulkmenų, neesminių dalykų, bet projektuoti žvilgsnį į ateitį, matyti savo veiklos perspektyvą, linkėjo kolegoms rasti savus kelius.

Parengė
LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus
mokslinė sekretorė dr. Jadvyga Olechnovičienė

Naudoti šaltiniai:
LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus archyvas.
Vytautas Kontrimavičius. Bibliografinė rodyklė. Vilnius, 2000.